

DM Tran

Nov 5 at 10:12 AM

**QUAN NIỆM SAI LẠM VỀ ĐẠO HIẾU
HÔN NHÂN VÀ HÔN NHÂN PHÚC HÔN NHÂN**
Trần Mạnh Duy

**"Công cha như núi Thái Sơn
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra
Mắt lòng thương mẹ, kính cha
Cho tròn chữ hiếu mới là đạo con."
(Ca dao tục ngữ)**

"Làm con phải hiếu!" Nghe thì nào là "thương mẹ, kính cha"? Làm sao để gọi được "cho tròn chữ hiếu"? Đây là một trong những bất đồng và thậm chí khác biệt về việc hiểu và chấp nhận vì không nắm vững ý nghĩa của chữ "hiếu" trong bối cảnh khác nhau cũng như đời sống văn hóa, phong tục, và tập quán. Để biết, những gia đình trẻ về những hiểu lầm của văn hóa "tiêu gia đình" như hiện nay. Do đó, những hiểu lầm cũng như sự xuất hiện của cha mẹ hai bên đã gây nên những tranh chấp để đạt đến hiểu lầm của hôn nhân đôi vợ. Câu truyện sau đây là bằng chứng cho thấy có sự hiểu lầm về phía cha mẹ, và một nghĩa sai lầm về phía con cái liên quan đến chữ hiếu.

Câu truyện bắt đầu bằng một cuộc tình mà chỉ sau khi hai vợ chồng chung sống với nhau được 3 tháng đã mang lại không biết bao cuộc cãi vã, giận hờn, đờ rờn sau 6 năm gần gũi, chỉ để hai đứa cho biết là họ đang nghĩ đến việc ly dị.

Chàng trai trẻ Mạnh về quê thăm quê hương, và được mẹ mai cho một người con gái. Họ đã có cảm tình ngay sau lần gặp mặt. Người con gái lúc đó là con một gia đình đạo đức, còn người con trai là một Việt kiều có trình độ cao. Qua hiểu lầm, hiểu lầm nên đi về phía Mạnh và Việt Nam, cuối cùng chàng đã cưới được nàng.

Sau ngày cưới chàng về với Mạnh để hoàn tất thủ tục đoàn tụ, còn nàng là Việt Nam chỉ người yêu đón sang Mạnh. Một năm chỉ để là những ngày tháng như những phúc phận cho cả hai, vì chỉ sau khi hai vợ chồng đoàn tụ với Mạnh được 3 tháng thì những bất đồng, cãi vã, giận hờn bắt đầu xảy ra. Lý do vì người vợ đòi chồng phải bảo lãnh toàn bộ ông bà, bố mẹ, và các em của cô

Từng có 8 người qua Mẹ ngay lập tức. Ngày này qua ngày khác, tuần này tiếp đến tuần kia, dần dần thoát khỏi gia đình và việc liên tiếp khiến thúc chàng rứt mang gia đình qua Mẹ. Với quan niệm của gia đình và của người và thì việc đưa toàn bộ gia đình bên qua Mẹ là hành động hiếu thảo, báo hiếu của con gái cũng như con rể! Trong khi đó, còn phải giữ gìn và cho ông bà, bố mẹ và tiêu xài, và nuôi mẹ y em ăn học.

Ngoài việc đoàn tụ và tiễn bố, cha mẹ cô dâu còn luôn đóng góp những ý kiến, những quan niệm trái ngược với đời sống hôn nhân, gia đình khi nào ra những mâu thuẫn, bất hòa giữa vợ chồng. Những cuộc cãi vã và những bất đồng quan điểm sống do những hờn giận của cha mẹ và càng ngày càng khiến cho đời sống vợ chồng trở nên bất ổn.

Sợ cướp của gia đình bên vợ, sợ cướp của công ăn việc làm, sợ cướp của tài chính đã khiến người chồng có cảm tưởng mình bị lừa dối, bị đẩy vào một hoàn cảnh rất khó xử mà chung qui cũng vì chồng hiếu. Không một ai trong gia đình vợ, kể cả người và hiếu rể việc làm gây bất ổn lãnh đạo đoàn tụ là việc người bên Mẹ có thể làm, những đoàn tụ hay không phải theo những luật lệ, tiễn trình của sự di trú Mẹ. Cũng không ai hiếu thêm vào sự thù hận, eo hẹp tài chính lúc này. Những người một thời trung bình để chàng lo toan cho gia đình, và trở nên tiễn đi với người xin mà cho tiễn nay vẫn còn nợ ngân hàng. Ngân quỹ gia đình như vậy nên khiến người chồng cảm thấy lo lắng, ái ngại mỗi khi nghĩ đến việc bố lãnh một số đồng thân nhân như thế. Những người công nhận làm gây lòng con lớn cờ, hay như giới trẻ của cuộc tràn ly, hạnh phúc hôn nhân của đôi vợ chồng đang đi vào bế tắc mà cả hai đều cho rằng lý do là giới pháp luật như thế. Câu hỏi đặt ra là những người làm cha mẹ như trẻ em học này đòi hỏi con cái họ những gì qua hành động hiếu thảo? Và những người con, những người con gái đây đã hiếu cũng như sống thế nào với hiếu trong vai trò người đã có gia đình?

THÌ NÀO LÀ HIẾU?

Vô tình là một lời sống xa của con người khi họ chỉ biết đến bản thân, bỏ quên tất cả những ai đã giúp đỡ mình, như thế là những người đã sinh thành và nuôi dưỡng mình. Sự vô tình là điều đáng khinh ghét, những người vô tình bị và thông thường như thế là sự vô tình của con cái đối với cha mẹ.

"Ai mà phải quên công
Thì đeo trăm cánh hoa hồng chồng thối!"

Tổ Đì n Ti ng Vi t, do nhà xu t b n H ng Ph c đ nh nghĩa: Hi u là h t lòng ph ng đ ng cha m . Noi theo chí khí c a cha ông. Tang cha m . Hi u đ ng hay báo hi u là vi c chăm sóc, nuôi đ ng cha m chu đáo.

Hi u theo đ nh nghĩa c a t đ i n này còn là m t đ o s ng, g i là hi u đ o hay đ o ph ng th cha m : "Hi u đ o là B n ph n (đ o) ph ng th cha m ."

Theo Lm. Anthony Tr n Văn Ki m trong T Đ i n Văn H c Vi t Nam. Ph n th nhì - cu n 1, In l n th nh t 2007, hi u đ c chia làm hai lo i, hi u th o đ i v i cha m , và hi u đ đ i v i anh em.

Đ i v i Kitô Giáo, th o kính cha m là m t trong 10 gi i lu t t ng đ ng v i nh ng gi i lu t khác nh lu t th ph ng Thiên Chúa, lu t c m tà dâm, lu t c m ăn c p, lu t c m gi t ng i... "Hãy tr ng kính cha m ng i nh Yavê Thiên Chúa c a ng i đã truy n cho ng i, ngõ h u ngày đ i ng i kéo dài, và phúc đ n cho ng i trên th a đ t Yavê Thiên Chúa c a ng i s p ban cho ng i." (Xu t Hành 5:16).

Ph t Giáo cũng coi vi c hi u th o nh m t nhân đ c đòi bu c con cái ph i th c hành: "Cùng t t đ i u thi n không gì h n hi u. Cùng t t đ i u ác không gì h n b t hi u." (Kinh Nh n Nh c)

Trong ch ng đ u Khai tông minh nghĩa c a Hi u Kinh, thu t l i l i Kh ng T nói v i Tăng T : "Này đây, Hi U là căn b n c a Đ C, do giáo đ c mà sinh ra. Hãy ng i tr xu ng, ta nói cho ng i bi t. Thân th , hình hài, tóc tai, da th t là do cha m sinh ra không đ c gây h h i là n t đ u c a ch Hi u. Sau lo l p thân, hành đ o đ l i ti ng th m cho đ i sau là n t cùng c a ch Hi u. Này đây, ch Hi u l y vi c ph ng đ ng cha m làm đ u, k đ n th vua, sau r t là l p thân." (Hi u th o - Wikipedia ti ng Vi t)

Nh v y, hi u th o không ch đ c coi nh m t nhân đ c xã h i, đúng h n, nó còn là "đ o", m t l i s ng mang ý nghĩa tâm linh đòi ph i th c hành m t cách nghiêm ch nh trong đ i s ng c a con cái.

TH C HÀNH Đ O HI U

Đi vào thực hành có tính cách tích cực, Thánh Kinh khuyên dạy con cái:

"Hãy kiên nhẫn làm con, hãy gánh vác tu chí của cha mẹ, đừng làm phiền lòng người khác khi người khác còn sống. Nếu tinh thần người khác sa sút, thì hãy rảnh rỗi, người khác là kẻ trai tráng, đừng đành khinh dể người khác". (Huấn ca 3: 12)

Trên đây là những điểm rất thực tế xét về mặt tâm lý và tâm linh. Bởi lẽ khi cha mẹ còn khỏe mạnh, còn có khả năng ít khi cần đến con cái về mặt vật chất. Nhưng khi về già cha mẹ mới cần đến con: "Trách nhiệm của cha, già của con".

Những mặt để chúng ta xem xét trái ngược lại, đó là, khi cha mẹ về già rồi thì họ không muốn con cái để ý chăm lo, mà còn bực tức, tranh cãi, trốn tránh. Trường hợp này những bậc nhân già yêu trong các bậc vĩ nhân, những người già neo đậu tại các vĩ nhân đó là những bậc người cho thấy lòng Thiên Chúa trong Huấn Ca mang ý nghĩa tâm linh, mặt để sống.

Vì cha mẹ là đấng di sản của Thiên Chúa, những người khác mà Ngài cho quyền chia sẻ công trình sáng tạo của Ngài, nên những hành vi xúc phạm đến cha mẹ đồng nghĩa coi như phạm tội đến Ngài, và là những tội trọng đối với Ngài. Thánh Kinh ghi: "Vì chúng ta kính Thiên Chúa, thì đã phán: "Người khác hãy thờ kính cha mẹ" và: "Kẻ nào chúc dữ cha mẹ, thì phải chết hình." (Mat 15:4). Hoặc "Và kẻ nào đánh đũa cha mẹ mình thì phải chết... Kẻ nào nguyền rủa cha mẹ mình thì phải chết." (Xuất Hành 21:15,17). (KINH THÁNH. Bản dịch Lm. Nguyễn Thế Thuấn)

Cùng một ý nghĩa "gánh vác tu chí của cha mẹ, tránh làm phiền lòng các ngài khi các ngài còn sống, không khinh dể các ngài khi tinh thần các ngài sa sút" của tinh thần Kitô Giáo, những điểm về Đạo Đức Phật dạy về hiếu thảo cũng mang một ý nghĩa tương ứng:

- Thay cha mẹ gánh vác công việc nặng nhọc trong nhà.
- Giữ gìn truyền thống gia phong, văn hoá truyền thống.
- Bỏ tiền tài sản của cha mẹ.

Một người cũng đã nêu lên 3 trách nhiệm mà ông cho rằng phải có trong ba điều đó sẽ phải vào thì bắt hiếu người là "Bắt hiếu người tam", gồm: "không con trai nối dõi tông đường; không can ngăn cha mẹ khi cần; không làm quan lộ y lộc phải đường cha mẹ." Ngoài ra trong Minh tâm bảo giám, thiên Hiếu người hạnh cũng chép lại ông có thêm năm điều bắt hiếu người nữa, đó là:

- Tay chân làm việc bôn công, không đoái hoài đến việc nuôi dưỡng cha mẹ,
- Thích cười bêu rếu chê, không đoái hoài đến việc nuôi dưỡng cha mẹ,
- Ham tiền tài của cải vợ con, không đoái hoài đến việc nuôi dưỡng cha mẹ,
- Theo ham mưu của tai mắt làm cho cha mẹ mang nhục,
- Thích hung hăng tranh giành thua làm liên lụy đến cha mẹ.

Nhìn chung, những gì Đức Phật, Khổng Tử hay Mạnh Tử dạy về đạo hiếu là những việc đáng thực hành tốt giúp cho những bậc cha mẹ không bị quên, không phải hối hận vì những người con bất hiếu, bất hiếu. Những cũng có những điều mà quan niệm và nếp thói quen không còn phù hợp. Thí dụ, Khổng Tử coi việc "thờ vua" là hiếu, học theo Mạnh Tử, một người sẽ mang thì bắt hiếu người không có con trai nối dõi tông đường. Khoa học đã chứng minh việc sinh con trai hay con gái không hoàn toàn tùy thuộc vào ý muốn của một người. Thói quen này ngày nay còn có thể bỏ cho là kẻ thờ nam nữ, trọng nam khinh nữ. Cũng vậy, người cho rằng không làm quan để có bổng lộc phải đường cha mẹ là bắt hiếu người, thì chứng khác gì khuyếch khích các nhà chức trách tham nhũng và hối lộ. Người như vậy, người trong chính quyền như Sĩ Viêt Nam hiện nay, chức chức họ là những người con chí hiếu vì ai trong họ cũng giàu có, cũng tiền rủng, bậc bậc... Và còn những người dân nghèo thì ngày ngày chân lấm tay bùn, chấy ỉn nuôi cha mẹ bần hàn, bần đói thì sao? Ta gọi họ là gì?!!!

DUNG HÒA CHẾ HIẾU VÀ CHẾ TÌNH

Là người làm cha mẹ không nên đánh đập hoặc ăn cướp hạnh phúc con mình vì chế nguyên nghĩ rằng mình đã sinh ra chúng. Trong thế tục cũng không hiểu lo người cha mẹ này. Những khi một người thanh niên hay thiếu nữ bước vào tình yêu và thành lập một gia đình mới, họ phải có trách nhiệm với đời sống mới và gia đình mới của họ. Sách Thánh gọi đây là một tình người, một giao ước vĩnh viễn: "Và vì vậy người nam lìa bỏ cha mẹ mình và quy phục nương tựa mình, và cả hai trở nên một." (Sáng Thế Ký 2:25)

Cha mẹ sinh con, nuôi dạy con là bản phận, là trách nhiệm thuộc về đời sống hôn nhân, là vinh dự được san sẻ quyền sáng tạo của Thiên Chúa, là sự san sẻ tình yêu của nhau và cho nhau qua con cái trong viễn cảnh nhìn về tương lai của nhân loại. Vì con cái là ân huệ Thiên Chúa ban

cho cha mẹ, và là kết quả của tình yêu cha mẹ dành cho nhau. Tình yêu thương cha mẹ dành cho con cái, và lòng hiếu thảo của con cái đối với cha mẹ là luật tự nhiên Thiên Chúa đã ghi khắc trong lòng của mọi người.

Hiếu thảo đúng nghĩa không hề đặt nặng gánh nặng của người khác, nhưng đòi hỏi niềm tha mãn nhưng yêu sách của cha mẹ như một món nợ cần phải trả đối với con cái. Khi viết lên ba điều đầu tiên coi là bất hiếu, Mose cho việc "không can ngăn cha mẹ khi cãi nhau" hoặc như Đức Phêrô dạy là "Hãy yêu cha mẹ như yêu Chúa và yêu người khác như yêu chính mình" để xem như phù hợp với việc bố mẹ đang cha mẹ không dùng tình cảm hoặc làm đau lòng hiếu nghĩa như gánh nặng đặt trên vai con cái. Kitô Giáo tuy coi hiếu thảo như một luật, nhưng cũng đã đề phòng việc có thể cha mẹ lợi dụng luật này nên Thánh Kinh đã ghi: "Khi làm con, hãy vâng lời cha mẹ theo tinh thần của Chúa, vì đó là điều phải làm. Hãy tôn kính cha mẹ. Đó là điều răn thứ nhất có kèm theo lời hứa: để người đời hưởng hạnh phúc và hưởng sự bình an trên mặt đất này" (Ep 6:1-3). Vâng phục cha mẹ dựa trên ý định và luật lệ của Thiên Chúa và phát xuất từ tình yêu mà Ngài đã đặt sẵn trong trái tim mọi người con cũng như của các cha mẹ nữa. Hiếu thảo đúng nghĩa là con cái phải có bổn phận yêu thương, lo lắng cho cha mẹ với tình con thảo, và trong phạm vi, khả năng tình thần cũng như vật chất mà mình có thể.

Trong thế kỷ không biết đã có bao nhiêu cha mẹ đã đánh cắp hạnh phúc con mình vì chủ nghĩa tự nhiên nghĩ rằng mình đã sinh ra chúng. Và cũng không biết bao người đã đánh mất hôn nhân phúc hôn nhân, gia đình mình vì đã không hiếu thảo cách đúng nghĩa hai chữ hiếu thảo?!
